

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bfv.III.630/2018/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: nyilvános ülés
Az ülés napja: 2018. október 16.
Az ügy tárgya: garázdaság büntette és más bűncselekmény
Terhelt(ek): II. rendű

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 6.Bpk.22.081/2016/2., végzés,
tárgyalás mellőzésével, 2016. augusztus 3.

Az indítvány előterjesztője: Legfőbb Ügyészség
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A garázdaság büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pesti Központi Kerületi Bíróság 6.Bpk.22.081/2016/2. számú végzését II. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja, II. rendű terheltet az ellene a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétsége miatt emelt vád alól felmenti.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 20.440 (húszezer-négyszáznegyven) forint bünygyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

- [1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2016. augusztus 3. napján tárgyalás mellőzésével meghozott és II. rendű terhelt tekintetében 2016. augusztus 22. napján jogerőre emelkedett 6.Bpk.22.081/2016/2. számú végzésével a II. rendű terhelttel szemben társtettesként elkövetett garázdaság vétsége [Btk. 339. § (1) bekezdés] miatt 6 hónap börtönbüntetést szabott ki, melynek végrehajtását 1 évi próbaidőre felfüggesztette.

II.

- [2] A jogerős ügydöntő határozat ellen a Legfőbb Ügyészség BF.429/2018/1-I. szám alatt nyújtott be

felülvizsgálati indítványt a II. rendű terhelt javára a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában írt okból. Indokai szerint az eljáró bíróság büntethetőséget kizáró ok - jogos védelem - figyelmen kívül hagyásával állapította meg a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét garázdaság vétségében. Kifejtette, hogy a II. rendű terhelt az I. rendű terhelttel folytatott verbális összetűzést követően reálisan tarthatott a vele szemben kést rántó I. rendű terhelt támadásától, ezért nem lépett a jogtalanság talajára, amikor az I. rendű terhelt magatartására azzal reagált, hogy feléje lépett és neki lökte az ajtónak. A kést kezében tartó I. rendű terhelttel szemben a II. rendű terhelt elhárító magatartása pusztán kézzel valósult meg, a másik személy egy alkalommal történő meglökéséből állt. Ekként a II. rendű terhelt cselekménye a szükségesség mértékét nem lépte túl.

- [3] Erre tekintettel a Pesti Központi Kerületi Bíróság törvényt sértett, amikor a II. rendű terhelt cselekményét a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétségének minősítette, ezért indítványozta, hogy a Kúria a 6.Bpk.22.081/2016/2. számú végzést változtassa meg és a II. rendű terheltet az ellene garázdaság vétsége miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdés a) pont I. fordulata és a 331. § (1) bekezdése alapján mentse fel.
- [4] A Kúria a Be. 660. § (2) bekezdés alapján nyilvános ülést tartott.
- [5] Az ügyész a felülvizsgálati indítványban foglaltakat fenntartotta, azzal egyezően nyilatkozott.
- [6] A II. rendű terhelt védője a legfőbb ügyészi indítvánnyal egyetértett és a II. rendű terhelt felmentését indítványozta. A II. rendű terhelt korábbi vallomására hivatkozott és egyetértőleg nyilatkozott.

III.

- [7] A korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapított felülvizsgálati indítvány - eltérő jogi indokolással - alapos.
- [8] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - nem ténybeli - okból terjeszthető elő. A Be. 648. §-a szerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [9] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Felülvizsgálati eljárásban a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [10] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [11] Megjegyzi a Kúria, hogy a korábbi Be. 544. §-a szerinti tárgyalás mellőzéses eljárás lefolytatására jelen esetben a törvényi feltételek hiányában került sor, ugyanis a II. rendű terhelt - miként az I. rendű is - érdemi és egymással ellentétes védekezést terjesztett elő. Ez azonban nem felülvizsgálati ok, a felülvizsgálati eljárásban pedig - annak szigorú jogszabályi rendelkezéseire tekintettel - a részben megalapozatlan tényállás is irányadó.
- [12] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, amennyiben a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pont].
- [13] Az ügyészi indítvány a Btk. 22. §-ában írt büntethetőséget kizáró ok figyelmen kívül hagyása miatt - jogos védelmi helyzet fennállása - terjesztette elő a II. rendű terhelt javára a felülvizsgálati indítványát.
- [14] A büntethetőséget kizáró ok vizsgálatát megelőzi a tényállásszerűség vizsgálata. Ekként a Kúria elsőként a felülvizsgálatban irányadó jogerős tényállás alapulvételével azt vizsgálta, hogy a felrótt garázdaság vétségének törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak-e.
- [15] A jogerős tényállás lényege szerint I. rendű és II. rendű terheltek 2015. július 9. napján a reggeli

órákban a lakás előtt a lépcsőházban összetalálkoztak és - a köztük szerelemfáltésból történt előzetes szóváltást követően - az I. rendű terhelt a nála lévő 8 cm pengehosszúságúnál kisebb zsebkést elővette és azzal fenyegetőzött. Ezt követően a II. rendű terhelt közelebb lépett az I. rendű terhelthez és neki lökte a lépcsőházban a folyosó végén lévő dupla szárnyas, fából készült ajtónak. A lökés következtében az I. rendű terhelt szemüvege a földre esett és eltört, az ajtó egyik üveglapja pedig betört. Az I. és II. rendű terheltek ezt követően kirohantak az utcára, majd a II. rendű terhelt értesítette a rendőrséget.

- [16] A Btk. 339. § (1) bekezdése szerint a garázdaság vétségét az követi el, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen (és súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg).
- [17] A bűncselekmény egyes tényállási elemei - a bűncselekmény megvalósulásának konjunktív feltételei - a kihívó közösségellenesség, az erőszakos elkövetés és a mások megbotránkoztatására, riadalomkeltésére való alkalmasság.
- [18] Kihívóan közösségellenes a társadalmi együttélési szabályokkal nyíltan szembehelyezkedő, provokatív, kötekedő, öntörvényű magatartás, amellyel az elkövető a közösségi együttélési szabályok leplezetlen, gátlástalan, nyílt semmibe vételét fejezi ki. A kihívó közösségellenesség nem azonos a minden bűncselekményben felismerhető társadalomra veszélyességgel. A garázdaság elkövetője ekként tudatában van annak, hogy kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartása sérti, illetve sértheti a köznyugalmat, a közrendet és a cselekményt e közösségi érdek semmibe vételével hajtja végre. Éppen ez a kihívó közösségellenesség, a köznyugalom megzavarására való alkalmasság az, amely a bírói gyakorlat által kimunkáltan, rendszerint hiányzik a nem nyilvános helyen, így zárt lépcsőházban, szűk családi körben, lakásban elkövetett erőszakos cselekményeknél, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg (BH 2005. 313., BH 2015.52.).
- [19] Jelen esetben a terheltek személyes indítékból, szerelemfáltésból kiinduló, erőszakos magatartása egy zárt lépcsőházban, lépcsőházi folyosón kialakult vita során fajult tettegességgé, amely azonban az elkövetés helyszínét figyelembe véve, a köznyugalom (akár a ház közösségének) megzavarására nem volt alkalmas. A garázdaság bűncselekménye és a garázda jellegű magatartások elhatárolásánál elengedhetetlen a kihívó közösségellenesség fogalmának megfelelő, az elkövetés körülményeit, térbeli és időbeli meghatározottságát maradéktalanul figyelembe vevő, nem kiterjesztő értelmezése.
- [20] Kihívó közösségellenesség hiányában a garázdaság vétsége nem valósult meg, ezért a Kúria a büntethetőséget kizáró ok, a jogos védelem vizsgálatába nem bocsátkozott. Ugyancsak bűncselekmény hiányában van helye felmentésnek, amennyiben a terhelt nem valósította meg maradéktalanul a bűncselekmény törvényi tényállását.
- [21] Fentiekre tekintettel a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak helyt adott és a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a törvénynek megfelelő határozatot hozott, a II. rendű terheltet az ellene garázdaság vétsége [Btk. 339. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mivel a II. rendű terhelt cselekménye nem bűncselekmény, felmentette.

IV.

- [22] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 651. § bekezdés b) pontja zárja ki.
- [23] A felülvizsgálati eljárás során felmerült bűnügyi költségről a Be. 664. § (1) bekezdés utolsó fordulata alapján rendelkezett a Kúria.
- [24] A Kúria a Be. 651. § (4) bekezdése alapján a nyilvános ülésen jelen lévő legfőbb ügyész képviselőjét tájékoztatta az I. rendű terhelt tekintetében is felmerülő, felülvizsgálatot megalapozó okról.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző